

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobkyně **M. Š.**, bytem, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29.4.2014, sp.zn. SZ/123/2014/4S-ZLK, č.j. MPSV-UM/3036/14/4S-ZLK,

t a k t o :

I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 29.4.2014, sp.zn. SZ/123/2014/4S-ZLK, č.j. MPSV-UM/3036/14/4S-ZLK, **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný má povinnost zaplatit žalobkyni na nákladech řízení částku 978 Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

V žalobě žalobkyně uvedla, že rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí č.j. MPSV-UM/3036/14/4S-ZLK ze dne 29.4.2014 bylo rozhodnuto, že žalobkyně je osobou závislou na péči a pomoci jiné osoby při zvládání úkonů 5 základních životních potřeb, a to: mobilita, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Toto rozhodnutí, jeho výrok i odůvodnění napadá z dále uvedených skutkových a právních důvodů.

Jednak tímto rozhodnutím není naplněno ust. § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, kde je uvedeno, že: „*V odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich*

hodnocení a při výkladu právních předpisů a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí“. V žalobkyní napadeném rozhodnutí, které zcela nepochybně spadá pod režim správního řádu, se správní orgán nikde v obsahu rozhodnutí nevypořádává s žalobkyní vznesenými námitkami a skutečnostmi uvedenými v odborných lékařských nálezech a protokolu o místním šetření. Žalovaný bez bližšího vysvětlení se opírá jen o předchozí rozhodnutí Úřadu práce ČR - krajské pobočky ve Zlíně, kontaktní pracoviště v Uherském Brodě a o jeho závazné stanovisko, tj. posudek o invaliditě vypracovaný OSSZ v Uherském Hradišti a také posudek PK MPSV ČR. Tento postup žalovaného má za následek, že byly zcela opomenuty základní důkazní prostředky, které popisují schopnost žalobkyně zvládat úkony základních životních potřeb v jejím přirozeném sociálním prostředí a tímto také nenaplněno ust. § 68 odst. 3 správního řádu (ačkoliv samo MPSV v napadeném rozhodnutí výsledek sociálního šetření zmiňuje jako jeden z podkladů svého rozhodnutí), MPSV tedy rozhodlo v rozporu s jejím obsahem. Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2014 považuje žalobkyně také za vnitřně rozporné z následujících důvodů. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dochází k následujícímu závěru: „*Po zhodnocení lékařských nálezů a sociálního šetření dospěla PK MPSV k závěru, že zdravotní stav účastníka řízení je možno hodnotit jako dlouhodobě nepříznivý stav. Bylo prokázáno, že účastník řízení není schopen samostatně vykonávat úkony 5 základních životních potřeb ... mobilita, tělesná hygiena, péče zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost ...*“ Co se týče závěru PK MPSV o dlouhodobé nepříznivosti zdravotního stavu žalobkyně a výčtu úkonů těchto zmíněných základních potřeb, zde nic nenamítá. Je však přesvědčena, že její současný zdravotní stav způsobuje její neschopnost činit úkony i dalších životních potřeb a v tomto smyslu skutkové závěry PK MPSV v žádném případě nekorrespondují s jejím současným zdravotním stavem a předloženou odbornou lékařskou dokumentací. Upozornila na několik zásadních skutkových okolností, které zpochybňují samotnou objektivitu napadeného rozhodnutí. Musí zcela jednoznačně prohlásit, že ačkoliv je žalovaný formálně činí podkladem svého rozhodnutí, z předložených odborných lékařských nálezů žalobkyně v žádném případě nevyplývá takové zlepšení zdravotního stavu, které by odůvodňovalo u její osoby snížení stupně závislosti na péči a pomoci jiné fyzické osoby při zvládání úkonů základních životních potřeb ze stupně III. na stupeň II. Za zcela irrelevantní považuje úvahy žalovaného o jejích duševních schopnostech a probíhajícím studiu (které nemají souvislost se zvládáním úkonů sporných životních potřeb), míře adaptace na její zdravotní postižení (tato úvaha není uspokojivě rozvedena), stabilizaci zdravotního stavu (ne tedy jeho zlepšení) a schopnostech užívání různých facilitátorů či alternativních způsobů zvládání úkonů sporných životních potřeb (žalovaný v žádném ohledu nerozvádí, o jaké by se mělo jednat). Dále upozornila na zcela zásadní rozpor v posudcích LPS OSSZ Uh. Hradiště a PK MPSV a na nich postavených rozhodnutích. Zatímco podle prvního rozhodnutí byly u žalobkyně posouzeny jako nezvládnuté úkony těchto základních životních potřeb: mobilita, stravování, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, tedy byla opomenuta tělesná hygiena, kterou podle žalobkyně nezvládá, v žalovanou napadeném rozhodnutí nyní absentuje i základní životní potřeba oblékání a obouvání. Z hlediska jejího objektivního zdravotního stavu oba zmíněné posudky a na něm postavená rozhodnutí považuje za skutkově silně podhodnocená a také nezákonná v tom smyslu, že neodpovídají obsahu relevantních důkazních prostředků. Podle jejího názoru napadené rozhodnutí žalovaného obsahuje toliko subjektivní a na několika místech dokonce i zcela svévolné názory členů posudkové komise. Příkladem toho je provedení hodnocení u základní životní potřeby péče o zdraví. Žalobkyně nechápe, jak mohla PK MPSV vyslovit závěr, že tato základní životní potřeba byla z jejích

hlediska hodnocena velmi vstřícně. Jediným úkolem PK MPSV je na základě podaného odvolání a předložené odborné lékařské dokumentace provést zhodnocení zdravotního stavu žadatele jen v tom rozsahu, zda zvládá, či nezvládá úkony základních životních potřeb. Co se týče jejího zdravotního stavu a sporných základních životních potřeb, uvádí následující:

Žalobkyni je 23 let a v důsledku předčasného porodu jí byla diagnostikována diparetická forma dětské mozkové obrny (DMO) s lehkým postižením i horních končetin. Po čtyřech ortopedických operacích je její současný zdravotní stav takový, že na kratší vzdálenosti chodím s oporou dvou francouzských holí, při delších trasách používá invalidní vozík. Největším problémem je to, že nemá stabilitu, což znamená, že je na oporu holí plně odkázaná a nemůže tak vykonávat sama celou řadu běžných činností. Od 4 let až doposud měla uznán III. stupeň závislosti na péči, nyní jí byl snížen na stupeň II. Chyba nastala již v rozhodnutí I. stupně. Ačkoli z místního šetření vyplynulo, že potřebuje pomoc při celkové koupeli a mytí vlasů, posudková lékařka neuznala za nezvládnutou potřebu tělesné hygieny. Vyhodnotila, že potřebuje pomoc při 6 základních životních potřebách: mobilitě, stravování, oblékání a obouvání, péči o zdraví, osobních aktivitách a péči o domácnost. Tělesnou hygienu opomenula. Proti tomuto rozhodnutí se odvolala, právě s poukazem na to, že posudková lékařka neuznala za nezvládnutou tělesnou hygienu, i když to vyplývalo z podkladů pro rozhodnutí. Žádala tedy změnu rozhodnutí v tom směru, že vyžaduje pomoc při zvládání 7 základních životních potřeb a je proto závislá na péči druhé osoby ve III. stupni. Za účelem posouzení zdravotního stavu byla pozvána k vyšetření LPK v Brně. Atmosféra samotného posuzování byla nepříjemná od samého začátku, posudková lékařka vystupovala velmi chladně a podezřivě. Žalobkyně měla pocit, že byla rozhodnutá odvolání nevyhovět ještě předtím, než jí začala klást otázky. S lékaři nejrůznějších specializací žalobkyně přichází do styku celý život, avšak ještě nikdy se nesetkala s takto nevhodným přístupem k pacientovi. Závěry odvolacího orgánu však i přesto jí naprosto zaskočily. Její odvolání bylo zamítnuto a původní rozhodnutí potvrzeno s tím, že namítaná potřeba tělesné hygieny, která v původním rozhodnutí chyběla, byla uznána, ale nebyla uznána potřeba stravování a potřeba oblékání a obouvání, která v původním rozhodnutí uznána byla. Dle odvolacího rozhodnutí žalobkyně není schopna zvládat už jen 5 základních životních potřeb, namísto původních šesti.

Co se týče přímo sporných základních životních potřeb, uvádí následující:

Stravování

Protože se žalobkyně nedokáže pohybovat bez opory 2 francouzských holí, nemůže si připravit jídlo, nezvládá manipulovat s kuchyňským nádobím. Jídlo jí doma připravuje a servíruje matka. Ta jí jej také přenáší na stůl. Ve školní jídelně se může stravovat pouze za přítomnosti osobního asistenta, který jí jídlo přinese ke stolu, a poté odnese nádobí. Kvůli svalové slabosti v horních končetinách nemá sílu naporcovat tužší stravu (např. maso).

Oblékání a obouvání

Pomoc potřebuje zejména při oblékání ponožek a kalhot. Svrchní díl oděvu je schopna si obléknout/svléknout pouze vsedě. Boty si bez pomoci nenazuje/nevyzuje vůbec. Kvůli ztrátě rovnováhy a častým bolestem zad (způsobenými skoliosou páteře) si nezvládne na nazutých botách zavázat tkaničky.

Tělesná hygiena

Ranní hygienu (čištění zubů, mytí obličeje a česání vlasů) je schopna provést pouze vsedě. Ve stoje tyto úkony nezvládám kvůli cetkové odkázanosti na 2 FH. Pomoc matky potřebuje při večerní hygieně, při sprchování, mytí vlasů a sušení. Jak již psala výše, při chůzi na mokřém povrchu by upadla, proto potřebuje při sprchování a vycházení ze sprchy asistenci matky, která jí poskytne oporu. Nemůže si sama osušit nohy a ostříhat na nich nehty. Matka rovněž zajišťuje čistotu veškerého prádla, která s tělesnou hygienou úzce souvisí.

Co se týče argumentů PK MPSV uvádí následující. Členům PK MPSV se snažila vysvětlit, že potřebuje pomoc při oblékání i obouvání, že není možné, aby si boty obula sama. Ti jí tvrdili, že si musí vybrat takové, aby to za pomoci kompenzačních pomůcek zvládla. V případě zimních bot taková možnost volby není. A boty, které by si sama obout dokázala (nazouvací), by stejně nosit nemohla, protože jí nedrží na noze. Samotná PK ve svém posudku potom dochází k závěru, že jí oblékání dolních částí oděvů může způsobovat větší obtíže, ovšem tento závěr okamžitě vyvrací hypotetickým a subjektivním názorem o možném použití facilitátorů. Co se týká oblékání a obouvání, není možné po žalobkyni žádat, abych s sebou kamkoli nosila kompenzační pomůcky, a proto je jasné, že pokud by nastala situace, kdy by se mimo domov potřebovala přezout nebo převléknout (např. za deštivého počasí), bude potřebovat pomoc druhé osoby.

V případě stravování namítala, že bez pomoci se nemůže najíst, protože kvůli opoře o berle si nedokáže jídlo připravit ani přenést talíř s jídlem na stůl. Podle členů PK stravování spočívá v tom, že se člověk dokáže najíst příborem, dát si lžici do úst. To, že si nepřenesla talíř s jídlem, prý není součástí potřeby stravování, ale mobility. Žalobkyně se snažila ukázat souvislost, že pokud jí jídlo někdo nepřinese, nemůže se fakticky stravovat. Pokud nemá asistenta, nechodí ani na oběd do menzy, právě z těchto důvodů. Její námitky však na věci nic nezměnily a rozhodnutí bylo vydáno i přesto.

Argument PK týkající se vysokoškolského studia žalobkyně jí rozhodně nemůže být ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, k tíži, protože vzdělávání je jednou ze základních sociálních potřeb jedince, a jako takové je garantováno ústavním zákonem č. 2/1993 Sb., Listinou základních práv a svobod, a právě skutečnost, že žalobkyně musí fungovat mimo domov, zakládá o to větší potřebu asistence.

Co se týče právního rozboru, uvádí následující. Obsah 10 základních životních potřeb podle vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, vyplývá z Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (viz důvodová zpráva k předmětné vyhlášce a na ni navazující novele č. 391/2011 Sb.).

Do českého právního řádu byly převzaty jen ty momenty, které se vztahují k potřebám systému sociálních služeb a stanovení stupně závislosti. Česká právní úprava tedy z Mezinárodní klasifikace funkčních schopností vychází, ale v rámci českého prostředí je ji třeba aplikovat s ohledem na vymezení obsahu znaků jednotlivých 10 základních potřeb v příloze č. 1 vyhlášky.

Co se týče jednotlivých základních životních potřeb, tu je nutno vzhledem k ust. § 2a

vyhlášky posuzovat každou jednotlivě, a to v souvislosti všech v ní obsažených úkonech, protože v tomto ustanovení je výslovně uvedeno, že: „*Pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu*“. Je také nutné uvést, že příslušný správní orgán musí tyto základní životní potřeby hodnotit v jejich vzájemné souvislosti, a také tj. skrze jednotlivé úkony v nich obsažené, a to v případě odpovědi na otázku, zda je určitý úkon resp. limitace či neschopnost osoby jej realizovat podřaditelný pod tu či onu základní potřebu. Pokud je v rámci ní tento úkon posuzován, tak z logiky věci plyne, že jediné tehdy, pokud není speciálně podřazen pod další základní životní potřebu. Dále je také třeba posoudit vzájemnou souvislost jednotlivých základních životních potřeb. V našem případě je vztah mobility a stravování nasnadě. Není tedy možné jednotlivé životní potřeby hodnotit izolovaně bez vztahu na životní potřebu jinou. Na tomto místě je nutné upozornit, že podle vyhlášky základní životní potřeba mobility nezahrnuje úkon přesouvání předmětů.

Základní životní potřeba stravování byla v případě žalobkyně posouzena v přímém rozporu s vyhláškou, protože pod písm. d) její přílohy č. 1 je výslovně uveden úkon „*STRAVU NASERVÍROVAT*“, tj. stravu předkládat. Vzhledem k tomu, že tento úkon nezvládá, bylo třeba dospět k závěru, že nezvládá nebo zvládá s pomocí základní životní potřebu stravování. Jde tedy o to, že úkony vymezené pod písm. d) stravování je třeba vyložit s ohledem na výše uvedené ne toliko jako stravování v užším smyslu, tj. příjem potravy a práce se stravou na talíři, ale i naservírování jídla, nápojů na vhodném nádobí. Závěr PK je v rozporu s obsahem a smyslem právní úpravy podřazovat tuto aktivitu pod základní životní potřebu mobility.

Co se týče základní životní potřeby obouvání a oblékání, také došlo ze strany PK MPSV k pochybení. Je nutné si uvědomit, že používání bot, nejenom v souvislosti se studiem žalobkyně, je spojeno s pohybem nejenom po vnitřních, ale i vnějších prostorech, a přináší s sebou určité nečekané situace, které by nebyla žalobkyně schopna bez asistence vyřešit a stěžít, lze požadovat, aby nosila pomůcky k usnadnění obouvání, s ohledem na její sociální postavení, vždy s sebou. I z tohoto důvodu je přesvědčena o tom, že tuto základní životní potřebu nezvládá.

Je také přesvědčena, že uvedené rozhodnutí nemá naprosto oporu v žalobkyní předložených odborných lékařských nálezech. Domnívá se, že PK nepostupovala správně při zhodnocení jejích schopností zvládat úkony základních životních potřeb. Z těchto odborných lékařských nálezů vyplývá, že v současné době trpí výraznými ortopedickými a neurologickými obtížemi, které vyžadují dohled a pomoc při zvládání úkonů základních životních potřeb. Je přesvědčena, že mimo úkonů základních životních potřeb, které považuje PK MPSV ČR za nezvládnuté, ve smyslu ust. § 2 odst. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách, nezvládá další úkony základních životních potřeb. V ust. § 2 odst. 1 vyhlášky je uvedeno, že: „*Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby, a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda*

dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení“. Ze strany PK MPSV dle názoru žalobkyně nebyly v jejím případě takové kompetence pro zvládání úkonů základních životních potřeb prokázány.

Z posudkových závěrů PK MPSV také není patrná žádná návaznost na jednotlivé podklady, což znamená, že PK MPSV nevysvětluje, o jaký konkrétní podklad ten, který závěr týkající se jednotlivých základních životních potřeb opírá. Naopak její závěry považuje za zcela rozporné s odbornými lékařskými nálezy, které v rámci jednání předložila. Sám žalovaný sice ve svém rozhodnutí tvrdí, že vycházel z aktuální lékařské odborné dokumentace, samotné rozhodnutí však svědčí o opaku, jelikož závěry napadeného rozhodnutí a závěry odborných lékařských podkladů jsou v přímém rozporu. PK MPSV tyto rozpory spolehlivě nevysvětluje a neodstraňuje, toliko rozhodlo negativně jinak.

Vzhledem k výše uvedenému je žalobkyně přesvědčena, že v jejím případě nebyly ze strany PK MPSV při posuzování míry závislosti žalobkyně vzaty v úvahu činnosti tvořící obsah jednotlivých úkonů, ani dodržena kritéria pro posuzování míry závislosti. Jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při úkonech více základních životních potřeb, měl být v jejím případě ve smyslu ust. § 9 zákona o sociálních službách jí přiznán příspěvek na péči pro vyšší stupeň závislosti na péči a pomoci jiné fyzické osoby při zvládání úkonů základních životních potřeb.

Na základě shora uvedeného navrhovala, aby krajský soud vydal rozsudek, kterým rozhodnutí žalovaného ze dne 29.4.2014 zruší a věc vrátí žalovanému k dalšímu řízení.

V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že 7.10.2013 zahájil Úřad práce ČR, krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Uh. Brod řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku na výše příspěvku na péči pro žalobkyni. 25.10.2013 provedl úřad práce sociální šetření. Následně požádal OSSZ Uh. Hradiště o posouzení stupně závislosti žalobkyně pro účely příspěvku na péči, a to s platností posouzení k 1.10.2013 pro věk nad 18 let. OSSZ ve svém posudku ze dne 13.12.2013 uvedla, že žalobkyně byla uznána osobou, která se podle ust. § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“), považovala za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). Z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu ve smyslu ust. § 3 písm. c) zákona o sociálních službách, vyžadovala každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a byla neschopna zvládat 6 základních životních potřeb. Dle posudku OSSZ žalobkyně nezvládá tyto základní životní potřeby: mobilita, stravování, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. OSSZ při posouzení zdravotního stavu vycházela ze zdravotnické dokumentace praktické lékařky, dalších odborných lékařských nálezů a sociálního šetření. Úřad práce rozhodnutím ze dne 31.1.2014 rozhodl snížit příspěvek na péči z 8.000 Kč na 4.000 Kč měsíčně ode dne 1.2.2014.

Žalobkyně s tímto rozhodnutím nesouhlasila, podala proti němu odvolání a k němu přiložila zprávu z neurologického vyšetření ze dne 24.1.2014.

Poté byla věc předložena žalovanému, který požádal PK MPSV ČR, na pracovišti v Brně o posouzení stupně závislosti žalobkyně ode dne 1.10.2013 k datu jednání posudkové

komise. Dne 18.4.2014 obdržel žalovaný posudek o zdravotním stavu žalobkyně pro účely příspěvku na péči. Žalobkyně byla jednání PK uvedeného dne osobně přítomna a podstoupila při něm neurologické vyšetření. PK ve svém posudku a odůvodnění uvedla, že posuzovaná je osobou, která se podle ust. § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. Posuzovaná dle posudku posudkové komise nezvládá 5 základních životních potřeb, a to mobilita, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.

PK uznala oproti posudku OSSZ nezvládání základní životní potřeby tělesná hygiena, neuznala však oproti posudku OSSZ nezvládání stravování, oblékání a obouvání a vše řádně zdůvodnila. Žalobkyně po obdržení kopie posudku do protokolu pak uvedla, že nesouhlasí s neuznáním základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání. Uvedla, že nezvládá stravování, protože pokud si jídlo nenakoupí, nepřinese, nenachystá, nemůže se najíst. Má také slabší ruce, takže si nenapocuje tvrdší stravu. K oblékání a obouvání uvedla, že se neohne, tudíž si nemůže sama obout boty, potřebuje pomoc i při oblékání.

K žalobnímu návrhu zaujal žalovaný toto stanovisko. Žalovaný se ve svém rozhodnutí vypořádal s námitkami vznesenými v odvolání, ve kterých žalobkyně v odvolání uváděla nezvládání 7 základních životních potřeb, a to mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Žalovaný se ve svém rozhodnutí ke každé základní životní potřebě jednotlivě vyjádřil a uvedl důvody, pro které žalobkyně základní životní potřeby zvládá či nezvládá. Zdůvodnění se opíralo o posudek PK, který je pro žalovaného stěžejním důkazem. Žalovaný má za to, že jednal v souladu s ust. § 68 odst. 3 správního řádu a zabýval se námitkami a skutečnostmi uvedenými v lékařských nálezech a sociálním šetření. V rozhodnutí uvedl, které lékařské nálezy byly při posuzování k dispozici, a ze kterých se vycházelo při vypracování posudku. Žalobkyně byla dne 18.4.2014 osobně u jednání PK přítomna a podrobila se neurologickému vyšetření. Pro komparaci lékařských nálezů, posudku o invaliditě a sociálního šetření není žalovaný kompetentní, lékařské zprávy a nálezy k dispozici nemá, toto patří výlučně do rukou a kompetence lékařů. Posudek o invaliditě (ztráta nebo snížení schopnosti pracovat) není pro posouzení zdravotního stavu v příspěvku na péči (závislost na péči jiné fyzické osoby) závazný, neboť se posuzuje podle jiných právních předpisů a v jiné věci.

Žalovaný není kompetentní posuzovat zdravotní stav žalobkyně a vychází z posudku kompetentní posudkové komise. Žalovaný nemůže hodnotit zdravotní stav z předložených lékařských nálezů a zjistit z nich zhoršení či zlepšení zdravotního stavu. Žalovaný veškeré nově doložené lékařské nálezy postupuje LPK k posouzení. Dále sdělil, že posouzení duševních schopností či schopností žalobkyně studovat vysokou školu je zcela v kompetenci posudkové komise a úroveň duševních schopností žalobkyně je podstatnou součástí zjištěných skutečností pro zhodnocení zvládání některých, ne-li všech, základních životních potřeb. Žalovaný žalobkyně v rozhodnutí sdělil, že *„funkční schopnosti dané dlouhodobě nepříznivých zdravotním stavem se hodnotí s využíváním zachovalých potenciálů a kompetencí osoby (tj. se zachovanými funkčními schopnostmi) a s využitím běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (tzv. facilitátory, facilitující prostředky).*

Pro účely zákona o sociálních službách se hodnotí funkční dopady zdravotního postižení na schopnost zvládat základní životní potřeby s využitím facilitujících prostředků, které vyvolávají případné znevýhodnění a napomáhají nebo umožňují samostatnost. Může jít např. o zdravotně vyhovující oblečení, obuv, hůl, berli, chodítka, zábradlí, madlo, odstranění prahu, lžici na obouvání, kompenzační pomůcky jako protézy, brýle, sluchadla, pomůcky při úniku moči, chůze s přidržováním o zábradlí, vstávání s oporou o nábytek atd. (výběr pomůcky se řídí konkrétními potřebami postižené osoby)“. Také sdělil, že „Posudková komise nezpochybňuje, že žalobkyni činí oblékání spodní části oděvu větší potíže. Je však schopna s využitím facilitátorů (navlékače ponožek, dlouhá lžice na obouvání apod.) např. vsedě tuto základní životní potřebu zvládnout“.

Z tohoto důvodu žalovaný nepovažuje úvahy o facilitátorech, na rozdíl od žalobkyně, za irrelevantní. V rozhodnutí je také řádně zdůvodněno, proč byly PK MPSV oproti posudku OSSZ uznány základní životní potřeby stravování, oblékání a obouvání za zvládané, naopak základní životní potřeba tělesná hygiena na rozdíl od posudku OSSZ uznána za nezvládanou.

K základní životní potřebě stravování: přesun stravy a manipulace s nádobím ve stoje či za chůze se posudkově nehodnotí, přesun stravy na místo konzumace není posudkově rozhodný – úkon je zhodnocen v rámci základní životní potřeby mobilita. Žalobkyně je schopna stravovat se příborem, je dále schopna zvolit vhodnou stravu (neposuzuje se tuhé maso). Není prokázána těžká porucha hybnosti horních končetin, ani těžká porucha úchopu, jemná motorika je bez závažného narušení, dostačující ke schopnosti se najíst a napít. Nemá poruchu polykání, nemá ani zvláštní formu stravování, která by nedovolovala standardní příjem stravy (např. sonda apod.). Není tedy prokázáno postižení na úrovni těžké nebo úplné poruchy, které by bylo objektivním důvodem k nezvládnutí základní životní potřeby stravování.

K základní životní potřebě oblékání a obouvání:

Žalobkyně nemá těžkou poruchu hybnosti horních končetin, nehodnotí se zapínání knoflíčků a složitější manipulace s oděvy (je nutno volit vhodný oděv a obuv), dolní končetiny plní opěrnou funkci. PK nezpochybňuje, že žalobkyni činí oblékání spodní části oděvu větší potíže, je však schopna s využitím facilitátorů např. vsedě tuto základní životní potřebu zvládnout. Na páteři je lehká skolióza, bez výrazného omezení dynamiky. Úroveň postižení nedosahuje stupně těžkých nebo úplných poruch, které by byly objektivním důvodem k nezvládnutí základní životní potřeby oblékání a obouvání s využitím pomůcek a alternativními způsoby.

K základní životní potřebě tělesná hygiena – potřeba pomoci při této základní životní potřebě byla žalobkyni uznána. Žalovaný pak uvedl, že námitky k oblékání a obouvání zvláště v zimním období uvedla žalobkyně u jednání PK a bylo jí vysvětleno, že tento úkon lze zvládnout s pomocí facilitátorů nebo výběrem vhodného zapínání obuvi. Žalovaný podotýká, že musí jít rovněž o úkon vyžadující každodenní a mimořádnou péči jiné fyzické osoby (ust. § 8 zákona o sociálních službách).

Žalobkyně nesouhlasí i s neuznáním stravování, zde bylo PK žalobkyni vysvětleno posuzování v souladu s vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Žalovaný uvedl, že dle závěru posudkové komise nebyla prokázána

taková porucha, která by znemožňovala naservírování stravy na talíř. Přesun z pracovního stolu v kuchyni na stůl jídelní je hodnocen v rámci mobility, neboť jde o pohyb, a to např. s pomocí servírovacího stolku apod. Žalovaný má za to, že úkon servírování stravy není výše uvedeným úkonem přesun stravy na místo konzumace a posouzení bylo provedeno dle zákona o sociálních službách a příslušné vyhlášky.

Žalovaný pak uvedl, že trvá na stanovisku, že: „*Uvedené závěry posudkové komise nejsou v rozporu s obsahem lékařských nálezů, které měla k dispozici. Posudková komise se ve svém posudku rovněž vyjádřila ke zvládnutí/nezvládnutí základních životních potřeb. K tomu žalovaný poznamenává, že stanovení schopnosti zvládnout základní životní potřeby nezávisí na volné úvaze příslušného posudkového orgánu, nýbrž musí odpovídat stanoveným posudkovým kritériím vymezeným v příloze č. 1 vyhlášky. Není tak rozhodující pouze konkrétní zdravotní postižení účastníka řízení, ale funkční dopad tohoto zdravotního postižení na schopnost zvládnout základní životní potřeby. Posudková komise uznala stejný stupeň závislosti jako posudek OSSZ*“.

Žalovaný nemá důvod pochybovat o postupech posudkové komise při hodnocení zvládnutí základních životních potřeb žalobkyně. Posudková komise konstatovala, že měla dostatečně doloženou zdravotní dokumentaci a podklady vyhodnotila i dle vlastního neurologického vyšetření ze dne 18.4.2014. Rozpory v lékařských zprávách zjištěny nebyly.

Žalovaný nemůže vyhovět námitce žalobkyně, která požaduje vyšší stupeň závislosti, a tudíž vyšší příspěvek na péči, který v minulosti měla přiznán. Žalobkyně nezvládá celkem 5 základních životních potřeb, jde o závislost na péči jiné fyzické osoby ve stupni II. a k tomuto stupni náleží příspěvek na péči ve výši 4.000 Kč. Žalovaný provedl hodnocení posudku PK z hlediska úplnosti a přesvědčivosti a dospěl k závěru, že posudek byl vypracován v řádném složení komise, je řádný a přesvědčivý, neboť hodnocení základních životních potřeb bylo provedeno na základě zdravotní a podkladové dokumentace a také na základě vlastního neurologického vyšetření při jednání dne 18.4.2014. Lékařské nálezy posudková komise hodnotila v kontextu i se sociálním šetřením úřadu práce a informacemi uvedenými v odvolání. Žalovaný i posudková komise se zabývali všemi odvolacími námitkami a tyto byly vyhodnoceny dle ust. § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách.

Žalovaný zdůraznil, že v řízení o příspěvku na péči považuje posudek posudkové komise za stěžejní důkaz (viz rozsudek NSS ze dne 23.9.2009, č.j. 4Ads 57/2009-53).

Žalobkyni byla dle ust. § 36 odst. 3 správního řádu dána možnost se vyjádřit k podkladům rozhodnutí. Této možnosti využila, vyslovila se stanoviskem PK nesouhlas a změnu zdravotního stavu nenamítla. Zdravotní stav není neměnný a v průběhu času dochází k jeho vývoji, proto se stanovují kontrolní lékařské posudky na omezenou dobu.

V případě žalobkyně platnost původního posudku byla stanovena do 30.9.2013, správní řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči bylo zahájeno 4.10.2013. O snížení příspěvku na péči z částky 8.000 Kč na 4.000 Kč měsíčně od 1.2.2014 bylo rozhodnuto dne 31.1.2014 v souladu s ust. § 14 odst. 4 zákona o sociálních službách.

Na základě výše uvedeného žalovaný navrhol, aby soud žalobu v plném rozsahu dle ust. § 78 odst. 7 soudního řádu správního (dále jen „s.ř.s.“ zamítl).

Z připojených správních spisů byly pro rozhodnutí soudu zjištěny tyto skutečnosti.

31.1.2014 Úřad práce ČR – Krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Uh. Brod vydal rozhodnutí, kdy rozhodl snížit příspěvek na péči žalobkyni z 8.000 Kč na 4.000 Kč měsíčně ode dne 1.2.2014. V tomto rozhodnutí je uvedeno, že žalobkyně potřebuje pomoc při základních životních potřebách, a to mobilita, stravování, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, tedy o 6 úkonů. Z tohoto rozhodnutí pak bylo zjištěno, že správní orgán při vydání rozhodnutí vycházel ze zdravotnické dokumentace ošetřující praktické lékařky žalobkyně a z odborných lékařů, a to neurologického vyšetření z 19.4.2013 a 11.10.2013, dále z propouštěcí zprávy Sanatoria Klimkovice – léčebný pobyt od 24.7. do 28.8.2012 a dále pak ze sociálního šetření, které bylo provedeno kontaktním pracovištěm Úřadu práce Uherský Brod dne 25.10.2013.

S tímto rozhodnutím žalobkyně nesouhlasila a poukazovala na to, že potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při 7 základních životních potřebách, které nezvládne, tedy potřeby, které byly uznány úřadem práce, a navíc se jedná ještě o tělesnou hygienu, kdy ranní hygienu (čištění zubů, mytí obličeje a česání vlasů) je schopna provést pouze vsedě, ve stoje tyto úkony nezvládne, kvůli celkové odkázanosti na dvě francouzské hole. Pomoc matky potřebuje při večerní hygieně, při sprchování, mytí vlasů a jejich sušení. Při chůzi na mokřém povrchu by upadla, proto potřebuje při sprchování a vycházení ze sprchy asistenci matky, která ji poskytne oporu. Nemůže si sama osušit nohy a ostříhat na nich nehty. Matka rovněž zajišťuje čistotu veškerého prádla, která s tělesnou hygienou úzce souvisí.

Odvolací orgán, tj. žalovaný pak řízení přerušil a nechal ve věci znovu posoudit zdravotní stav žalobkyně, a to s ohledem na to, jaké základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti je žalobkyně sama schopna sama zvládat či nikoliv. PK MPSV ČR jednala dne 18.4.2014 ve správném složení posudkové komise, kdy žalobkyně byla u tohoto jednání osobně přítomna. Posudková komise po zhodnocení lékařských nálezů, které měla k dispozici uvedla, že u žalobkyně se jedná o dětskou mozkovou obrnu – paraparetická forma středního stupně na dolních končetinách, bez paretického postižení horních končetin na podkladě rizik raného období bývalého nedonošeného dítěte, sekundární skoliosa Th – L páteře, stav po opakovaných víceetážových ortopedických korekčních operacích včetně remodelace chodidel, pedes planovalgi, halux valgus, astigmatismus a alergická rhinitida. Posudková komise uvedla, že vyšla z odborných lékařských nálezů, které v posudku citovala a ze sociálního šetření ze dne 25.10.2013 a dospěla k závěru, že se jedná o posuzovanou ve věci 23 let. Hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je pohybové postižení od narození s parézou dolních končetin středního stupně. Je sledována na neurologii, pravidelně absoluuje lázně. Stav je dlouhodobě stabilizovaný. Dle doložených neurologických vyšetření je na horních končetinách tonus lehce vyšší, trofika v normě, svalová síla lehce slabší bilat, rr sym vyšší, v zánicích bez stran. poklesu, taxe lehce nepřesná, bilat. dysdiadochokineza. Při vyšetření je bez poruchy jemné motoriky, bez omezení svalové síly, pouze s nepatrně naznačeným tremorem při zkoušce, prst – nos. Na dolních končetinách obraz spastické paraparézy – hypotrofie svalstva bérců, povšechně oslabení svalové síly, více akrálně, především DF nohy, spasticita – maximum v oblasti AŠ, které tuhé, nelze protáhnout

přes střední čáru, max. do střední polohy, rr L2-S2 hyperreflexie s rozšířením zóny výbavnosti, více vlevo, v zánicích zvedne jen lehce a krátce nad podložku, Babinski bilat+. Při objektivním vyšetření v komisi v kotnících pohyb minimální, dominuje spasticita dolních končetin, nad podložku elevuje a udrží oboustranně. Na páteři vadné držení těla, hyperlordóza LSp, dysfunkce LSp, lehká sinkonvexní skolióza. Pohybuje se samostatně s oporou 2 francouzských holí, na delší vzdálenosti využívá vozík, který u komise neměla. Těžké poruchy funkce nosného a pohybového aparátu ve smyslu těžkých paretických postižení, těžkého omezení funkce kloubů nebo páteře nejsou prokázány. Je kontinentní. U posuzované není zjištěna těžká duševní nebo smyslová porucha. Je plně orientovaná, bez poruchy paměti, bez poruchy intelektu, zhoršený visus je korigován dostatečně brýlemi. Dle doložené zprávy z lázní, které absolvovala sama, je posuzovaná soběstačná. K jednání přikládá vyšetření z plicní ambulance, které nepřináší nové posudkově rozhodně skutečnosti.

Z doložené dokumentace a vlastním vyšetřením při jednání, nevyplývají těžké poruchy smyslové, duševní nebo pohybové, které by byly objektivním podkladem pro neschopnost zvládat základní životní potřeby v oblasti orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání a výkonu fyziologické potřeby. OSSZ bylo uznáno jako neovládnutých 6 základních životních potřeb, dle PK posuzovaná potřebuje pomoc při 5 základních životních potřebách, a to mobilita, tělesná hygiena, péče o zdraví (vzhledem k dopomoci při rehabilitaci), osobní aktivity a péče o domácnost. K nezvládnutí potřeby stravování a oblékání a obouvání PK neshledala medicínsky korelát.

Posuzovaná měla již dostatečný časový prostor se na své pohybové postižení adaptovat. Vzhledem ke svému věku, absenci závažného duševního či smyslového postižení je schopna využívat zachovaných potenciálů a kompetencí a řadu činností zvládat s použitím facilitátorů či alternativními způsoby, které je schopna nacvičit.

K námitkám žalobkyně PK uvedla; Mobilita byla uznána, péče o zdraví rovněž, byla uznána velmi vstřícně, posuzované je při svém intelektu schopna dodržovat léčebný režim, velmi vstřícně byla zohledněna dopomoc při domácím cvičení, doprovod k lékařům je součástí hodnocení základní životní potřeby osobní aktivity – vyřizování si svých záležitostí a rovněž v mobilitě posuzované. Osobní aktivity jsou uznány, stejně tak jako péče o domácnost.

Posudková komise však neuznala stravování: přesun stravy a manipulace s nádobím ve stoje či za chůze se posudkově nehodnotí, přesun stravy na místo konzumace není posudkově rozhodný - je zhodnocen v potřebě mobility. Je schopna se stravovat příborem, je schopna zvolit vhodnou stravu (neposuzuje se tuhé maso). Není prokázána těžká porucha hybnosti horních končetin, ani těžká porucha úchopu, jemná motorika je bez závažného narušení, dostačující ke schopnosti se najíst a napít. Nemá poruchu polykání, nemá ani zvláštní formu stravování, která by nedovolila standardní příjem stravy (např. sonda apod.). Není tedy prokázáno postižení na úrovni těžké nebo úplné poruchy, které by bylo objektivním důvodem k nezvládnutí základní životní potřeby stravování.

Oblékání a obouvání rovněž neuznáno. Posuzovaná nemá těžkou poruchu hybnosti horních končetin, nehodnotí se zapínání knoflíčků a složitější manipulace s oděvy (je nutno volit vhodný oděv a obuv), dolní končetiny plní opěrnou funkci, PK nezpochybňuje, že

posuzované činí oblékání spodní části oděvů větší obtíže, je však schopna s využitím facilitátorů (navlékače ponožek, dlouhá lžice na obouvání apod.) např. vsedě tuto základní životní potřebu zvládnout. Na páteři je lehká skolióza, bez výrazného omezení dynamiky. Úroveň postižení nedosahuje stupně těžkých nebo úplných poruch, které by byly objektivním důvodem k nezvládnutí základní životní potřeby oblékání a obouvání s využitím pomůcek a alternativními způsoby.

Funkční schopnosti s dopadem na zvládání základních životních potřeb při zjištěném zdravotním stavu posuzované odpovídají maximálně II. stupně závislosti.

Rozhodnutí vydané žalovaným dne 29.4.2014, které je předmětem soudního přezkumu, bylo vydáno tak, že jeho podkladem je posudek PK MPSV ČR, pracoviště v Brně, vypracovaný dne 18.4.2014.

Krajský soud v Brně ve věci nařídil jednání na den 15.7.2015. U tohoto jednání se žalobkyně odvolala na žalobu a dodala, že trvá na tom, že pokud jde o schopnost zvládat základní životní potřebu stravování, není schopna ji sama bez pomoci jiné osoby zvládat. Jednak si příslušné jídlo nebo suroviny sama nenakoupí a nepřipraví, ale zejména není schopna připravené jídlo naservírovat. Je to proto, že s ohledem na své zdravotní problémy se může pohybovat pouze za pomoci dvou francouzských holí. V době, kdy bylo vydáno rozhodnutí žalovaného, byla studentkou vysoké školy, Právnické fakulty v Brně. Měla individuální studijní plán, takže do Brna dojížděla 2x týdně, vozila ji matka. V době, kdy byla ve škole, se stravovala v Menze. Ve škole měla přiděleného osobního asistenta, který s ní chodil i do Menzy, jídlo jí vyzvedl a na tácku ji ho přinesl na stůl, kde ho snědla. Posudková komise však tvrdí, že pokud jde o stravování, je rozhodující, že žalobkyně je schopna se najíst lžící nebo příborem, ovšem že odnesení jídla na stůl patří pod základní potřebu mobilita, nikoliv stravování. S takovýmto výkladem rozhodně nemůže žalobkyně souhlasit, protože přímo v příloze č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb. je v položce stravování uvedeno, že aby byla tato potřeba zvládána, je třeba si jídlo i naservírovat. Tohoto však žalobkyně není schopna z důvodu, který uvedla. Na kratší vzdálenosti do 100 metrů chodí za pomoci francouzských holí, na delší vzdálenosti používá vozík. Nechce však používat vozík často, protože by tím, že by nechodila, se jí zkracovaly šlachy, což jí řekl i lékař a mohlo by se potom stát, že by nechodila vůbec. Jídlo by si nemohla naservírovat nejenom kromě problémů s nohama, když chodí za pomoci francouzských holí, ale také proto, že má problémy i s oběma rukama. Jednak má poruchu jemné motoriky, a jednak svalovou slabost, takže se domnívá, že by si nemohla jídlo naservírovat a má problém se také napít, neboť není schopna otevřít si láhev s vodou, to nedokáže, a nedokáže si ani nalít vodu z láhve do sklenice nebo hrníčku. Trvala na tom, že přesun stravy náleží pod položku stravování, nikoliv pod položku mobilita, tak jak je toto vykládáno žalovaným. Naservírovat si jídlo je jednoznačně uvedeno v položce stravování a toho není žalobkyně bez pomoci jiné osoby schopna. Z lékařských zpráv, které měl správní orgán k dispozici, jednoznačně vyplývá, že není schopna si jídlo připravit, ale ani naservírovat.

K další neuznané položce, a to zvládání oblékání a obouvání uvedla, že je schopna si obléci vrchní část těla, tedy od pasu nahoru, není ale schopna si obléci kalhoty a about si boty. Je to proto, že nemá žádnou stabilitu, navíc má svalové spasmy, takže nohy jí ztuhnou a vzhledem k nedobré stabilitě si sama nemůže kalhoty obléci ani about boty. Pokud jde

o obuv, snažila se nosit ortopedickou obuv, měla z ní však otlaky, a proto jí sám ortoped doporučil, aby nosila běžnou pevnou obuv s ortopedickými vložkami. Pokud posudková komise uvádí, že má žalobkyně nosit vhodnou obuv nebo používat facilitátory, uvedla k tomu následující:

Nemůže, jak sdělila, nosit volnou obuv, protože ta by jí padala z nohou, a pokud jde o facilitátory, neví, protože jí to nikdo nikdy neřekl, jaký facilitátor by měla v tomto případě použít. Když byla u posudkové komise v Brně a lékařka jí prohlížela na lehátku, poté řekla, aby se oblékla a obula. Žalobkyně si nemohla obléci kalhoty, ani about boty, tak jí lékařka řekla, aby se posadila na židli a zkusila to tam. Žalobkyni to nešlo ani na židli, lékařce pak došla trpělivost a řekla, ať jí pomůže matka. Tím chce žalobkyně říci, že při jednání PK se nedokázala sama obléci a about a lékařka přesto dospěla k závěru, že tyto úkony zvládne. Žalobkyně se však nepohybuje pouze v domácím prostředí, navíc nyní, po ukončení vysoké školy, by si chtěla najít zaměstnání, takže neví, jak by s sebou nosila např. facilitátory venku nebo do práce. Facilitátory by ani nemohla nést, pokud by byla někde venku, a pak šla např. někam na návštěvu, kde by se měla vyzout a about, protože ani neví, jak by je mohla nosit, když se pohybuje pouze za pomoci dvou francouzských holí nebo za pomoci vozíku. Zdůraznila, že je mladý člověk rozhodně nemůže trávit veškerý čas doma. Posudková komise neustále argumentuje používáním facilitátorů. Žalobkyně však neví, jak by je mohla nosit, když jde např. k lékaři. Má také problém v zimě si obléci bundu nebo kabát, i když se jedná o oblečení vrchní části těla, protože není schopna se kvůli problémům s rukama otočit tak, aby dala ruce do rukávů bundy nebo kabátu. Vůbec ani neví, jaký facilitátor by měla např. při oblékání bundy použít, nebo jaký facilitátor by měla použít při oblékání kalhot nebo obouvání bot. Nikdo jí nikdo neřekl, a to ani u PK, jaká vhodná obuv by pro ni byla, aby si ji dokázala about. Sdělila, že jednání PK, kterého se zúčastnila, bylo na jaře, bylo chladno a žalobkyně měla na nohou obuté kotníčkové boty na zip. Takovéto boty by si v žádném případě sama neobula, zip si nedokáže zapnout, a to proto, že nemá stabilitu a má problémy i s rukama. Když byla ve škole, pomáhal jí s oblékáním a obouváním, a také s nošením tašky osobní asistent, bez jeho pomoci by to nezvládla. K obouvání uvedla, že je schopna sama si pouze nasunout nohu do otevřené obuvi, v takové však není schopna chodit, takže taková obuv by jí k ničemu nebyla.

Dále uvedla, že je však dle PK MPSV schopna samostatně zvládat stravování, oblékání a obouvání. PK MPSV vycházela ze stejných lékařských zpráv jako posudkový lékař v I. stupni, když je zcela evidentní, že ke zlepšení jejího zdravotního stavu nedošlo.

Posouzení věci krajským soudem.

Žaloba je důvodná.

Podmínky nároku na příspěvek na péči stanoví část druhá, hlava I. ust. § 7 zákona o sociálních službách. Podle ust. § 7 odst. 1 zákona se příspěvek poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob.

Podle ust. § 7 odst. 2 citovaného zákona má na příspěvek nárok osoba uvedená v ust. § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnutí základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle ust. § 8.

Stupeň závislosti posuzuje podle ust. § 25 odst. 2 a ust. § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách na základě žádosti správního orgánu I. stupně příslušný orgán Okresní správy sociálního zabezpečení, v odvolacím řízení potom Ministerstvo práce a sociálních věcí, které má pro tento účel zřízený, resp. využívá, posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). PK MPSV při posouzení stupně závislosti zpracovává posudek ve formě kvalifikovaného podkladu pro rozhodnutí, v němž je dokumentován proces porízení posudku, posudkový závěr a jeho odůvodnění.

Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 3.2.2010, č.j. 3Ads 77/2009-60, dostupný na www.nssoud.cz), na posudek závislosti osoby na péči je třeba nahlížet jako kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudků z hlediska jejich úplnosti a přesvědčivosti (viz např. rozsudek NSS ze dne 18.3.2010, č.j. 6Ads 143/20009-60, dále také rozsudek ze dne 22.10.2009, č.j. 3Ads 48/2009-104, dostupné na www.nssoud.cz). Jinak řečeno, správní orgán nemůže bez dalšího převzít závěr posudkové komise jako pravdivý, aniž by se úplností a přesvědčivostí jejího posouzení zabýval. Základním předpokladem pro to, aby správní orgán mohl vyhodnotit přesvědčivost a úplnost předloženého posudku, je přezkoumatelnost posudku vzhledem k jeho zákonem stanoveným podkladům vymezeným v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách (které platí jak pro posudek prvoinstanční, tak i v odvolacím řízení). Správní orgán musí vycházet z posudku, který obsahuje nejen výrok, ale který musí být řádně a přesvědčivě odůvodněn s odkazem na doložený nález ošetřujícího lékaře, výsledek sociálního šetření, výsledek funkčních vyšetření, popř. výsledek vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (srov. rozsudek ze dne 30.9.2009, č.j. 4Ads 50/2009-63, dostupný na www.nssoud.cz). K závěrům o úplnosti a přesvědčivosti posudku správní orgán tedy může dospět jen tehdy, pokud se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak těmi, které namítá účastník řízení uplatňující nárok na příspěvek na péči.

V daném případě bylo třeba se vypořádat především se stěžejní argumentací žalobkyně, kterou uplatňovala již ve správním řízení, a to, že bez pomoci jiné osoby není schopna zvládat základní životní potřebu stravování, oblékání a obouvání.

V příloze č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby, mezi něž patří i stravování /písm. d)/ a oblékání a obouvání /písm. e)/.

Stravování je vymezeno tak, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nápoj nalít, stravu naporcovat, naservírovat, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim. Pokud jde o položku oblékání a obouvání je vymezena tak, že za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

Podle § 2a vyhl. č. 505/2006 Sb., pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Žalobkyně v průběhu správního řízení, ale i v žalobě a u jednání krajského soudu poukazovala na to, že pokud jde o stravování, není absolutně schopna stravu naservírovat, přičemž servírování patří také ke schopnosti zvládat tuto základní životní potřebu. Zdůvodnila to tím, že vzhledem ke svým zdravotním problémům, kdy chodí o dvou francouzských berlich nebo se na větší vzdálenost pohybuje na vozíku, není tohoto úkonu schopna, protože nemá při pohybu volné ruce, takže si stravu nemůže naservírovat, kdyby se nepřidržovala francouzských holí, neměla by stabilitu, takže naservírovat si jídlo absolutně pro ni není možné. Zdůvodňovala také, že naservírovat si jídlo rozhodně nemůže patřit do úkonu mobilita, protože je zcela jednoznačně uvedeno pod úkonem stravování.

V tomto směru soud musí dát žalobkyni za pravdu, že naservírovat si jídlo rozhodně patří pod položku stravování, nikoliv mobilita.

Z § 2a vyhl. č. 505/2006 Sb. však vyplývá, že pokud není zvládána alespoň jedna z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k vyhlášce, **není schopna základní životní potřebu zvládat ...**

Soud uvádí, že v případě, že by žalobkyně nezvládla naservírovat si stravu právě s ohledem na své zdravotní problémy, přičemž vše ostatní uvedené v položce stravování by zvládala, je nutno tuto základní životní potřebu pokládat za nezvládanou.

Soud se jeví, s ohledem na to, co bylo zjištěno v průběhu sociálního šetření v průběhu správního řízení, ale i z toho co bylo uvedeno samotnou žalobkyní a vyplývá z lékařských zpráv, že žalobkyně skutečně za situace, kdy se může pohybovat pouze o dvou francouzských holích nebo na vozíku, není schopna si stravu naservírovat, čímž tedy je tato položka nezvládaná.

Rozhodně je nutno usuzovat tak, že naservírovat si stravu patří do položky stravování, nikoliv do jiné položky týkající se vymezení schopnosti zvládat základní životní potřeby.

Soud má za to, že v tomto směru se zatím posudek PK MPSV ČR k schopnosti žalobkyně samostatně se stravovat řádně nevyjádřil.

Stejně tak pokud jde o položku oblékání a obouvání, kdy soud v tomto směru dává žalobkyni za pravdu, že žalobkyně se nepohybuje pouze v domácím prostředí, a to zejména s ohledem na svůj věk, studium na vysoké škole, případně budoucí povolání, resp. ostatní životní aktivity mladého člověka.

S ohledem na skutečnosti uvedené v sociálním šetření, ale i z toho, co vyplývá z lékařských zpráv i bylo sděleno samotnou žalobkyní, se soudu jeví, že žalobkyně může mít velké problémy s oblékáním spodní části oděvu, tj. kalhot a s obouváním obuvi, což ostatně připouští i PK MPSV.

Soud připouští, že by mohla žalobkyně používat facilitátory, např. obouvák ponožek, nebo případně dlouhou lžici při obouvání obuvi, nicméně s ohledem na problémy verterobrogenní, s ohledem na to, že žalobkyně nemá dobrou stabilitu a má jisté problémy i s rukama, neví, jaké facilitátory by měla žalobkyně dále používat při obouvání obuvi, neboť je zřejmé, že rozhodně při pohybu mimo domov, s ohledem na to, že se pohybuje o dvou fr. holích, nemůže nosit otevřenou obuv, do které by se bez problémů dostala. Takováto obuv však při chůzi o dvou francouzských holích by se jí rozhodně vyzouvala, takže je nutné nosit obuv pevnou, když po značnou část roku se běžně nosí obuv kotníčková či vysoká na šněrování či zapínání např. zipem nebo suchými zipy, a zde soud pak již neví, jak by takovouto obuv žalobkyně sama s ohledem na své zdravotní problémy vážala či zip zapnula a soud neví, jaká vhodná obuv by to měla být, aby si ji dokázala žalobkyně obout a mohla se v ní bez problémů jako mladá žena mezi lidmi pohybovat.

Soud uvádí, že i v tomto směru má za to, že nebylo zatím prokázáno z posudku PK MPSV, že žalobkyně by byla schopna se samostatně obout i manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem, tak je toto uvedeno v položce oblékání a obouvání v příloze č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb.

Soud zde uzavírá, že posudek PK MPSV tedy zatím nemůže považovat za posudek úplný, přesvědčivý a objektivní, přesto, že se stal podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí.

Soud proto zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 29.4.2014 podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. a zavazuje ve smyslu ust. § 78 odst. 5 s.ř.s. žalovaného právním názorem, že v naznačeném směru je třeba posudek PK MPSV ČR doplnit o to, jakým způsobem by byla žalobkyně schopna si sama stravu naservírovat, či zda není s ohledem na svůj zdravotní stav toho schopna, a také v položce oblékání a obouvání, zda si dokáže žalobkyně dle posudkové komise za pomoci např. lžice k obouvání, která by byla delší, obout s ohledem na svůj zdravotní stav obuv, a tuto si také zašněrovat či zapnout na zip, neboť obuv není obuta pouze tím, že se do ní člověk dostane nohou, ale musí si ji také upevnit tak, aby se v ní mohl pohybovat.

Teprve po doplnění posudku PK MPSV ČR bude možné vydat znovu rozhodnutí.

Pokud jde o náklady řízení, rozhodnutí se opírá o ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobkyně ve věci byla úspěšná, proto jí náleží náhrada nákladů jízdného Slavkov - Brno a zpět osobním automobilem.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 15. července 2015

JUDr. Jana Kubenová, v.r.
samosoudkyně